

Naturtypekartlegging av Østun masseuttak

Desember 2019

Oppdragsnavn: Naturtypekartlegging av Østun masseuttak
Dokument nr.:
Filnavn: Naturtypekartlegging Østun masseuttak.docx

Dato	20.12.2019			
Utarbeidet av	Helga Hole			
Kontrollert av	Geir Langelo			
Godkjent av	Geir Langelo			
Beskrivelse	Naturtypekartlegging			

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Revisjonen gjelder
	04.03.2020	Endring av plan fra steinbrudd til uttak av løsmasser

INNHold

1. SAMMENDRAG	5
2. INNLEDNING OG UTBYGGINGSPLANER	6
3. METODE	7
3.1 DATAINNSAMLING	7
3.1.1 Eksisterende informasjon.....	7
3.1.2 Feltundersøkelser.....	7
4. NATURVERDIER	7
4.1 NATURGRUNNLAGET	7
4.1.1 Klima og vegetasjonssoner	7
4.1.2 Berggrunn og løsmasser.....	7
4.2 OVERORDNEDE KARAKTERISTISKE TREKK	7
4.3 DELOMRÅDE 1: PRODUKSJONSSKOG GRAN.....	9
4.4 DELOMRÅDE 2: LITLHUSKLEPPEN	11
4.5 DELOMRÅDE 3: GJENVINNINGSANLEGG/DEPONI	12
4.6 DELOMRÅDE 4: BEKKEUTSPRING	13
4.7 DELOMRÅDE 5: BLANDINGSSKOG	14
4.8 DELOMRÅDE 6: STRANDLINJE OG SJØ	15
.....	15
4.9 VIKTIGE NATURTYPER.....	16
4.10 FUGL.....	16
4.11 FREMMEDE ARTER.....	16
4.12 RØDLISTEARTER	16
5. VURDERING AV KONSEKVENSER FOR NATURMANGFOLD	17
5.1 VURDERINGER I FORHOLD TIL UTREDNINGSKRAV I NATURMANGFOLDLOVEN	17
5.2 AVBØTENDE TILTAK	18
6. KILDER	19
6.1 SKRIFTLIGE KILDER	19

Forord

I forbindelse med utvidelse av eksisterende masseuttak ved Salsnes i Fosnes kommune, har Natur og Samfunn AS kartlagt naturtyper og biologisk mangfold i området. Dette er gjort på oppdrag fra Trønderplan. Feltarbeidet ble utført av Helga Hole og Amanda Andersen. Rapporten er i hovedsak utarbeidet av Helga Hole.

1. SAMMENDRAG

Bakgrunn og formål

På oppdrag fra Trønderplan AS har Natur og Samfunn AS utført en Natur i Norge (NiN) kartlegging av et område på Salsnes i Fosnes kommune i forbindelse med utvidelse av eksisterende masseuttak.

Datagrunnlag

Miljødirektoratets Kartleggingsinstruks – Kartlegging av Naturtyper etter NiN2 i 2019 er benyttet som metodisk basis for kartleggingen. Det er utført innsamling av eksisterende data, feltundersøkelser, omfangsvurdering og konsekvensutredning. Geografisk er arbeidet avgrenset av et definert planområde. Vurderinger av innvirkninger utenfor området har blitt gjort der dette er hensiktsmessig.

Metoder

Kartleggingen har fulgt Miljødirektoratets Kartleggingsinstruks – Kartlegging av Naturtyper etter NiN2 i 2019. Det er lagt vekt på å beskrive området, med vekt på areal med spesiell naturverdi. Det er foreslått tiltak som kan avbøte/reducere eventuelle negative konsekvenser av tiltaket.

Registreringer

Det er registrert forskjellige naturtyper innenfor planområdet, men bare én som er definert som viktig naturtype etter miljødirektoratets kartleggingsinstruks for NiN-kartlegging 2019.

Noen av de forskjellige naturtypene i området er produksjonsskog gran, furuskog, en blandingsskog av furu, bjørk og gran, og strandlinjen. Det er i tillegg registrert et bekkeutspring med en liten kalkfattig myr. Gjenvinningsanlegget blir også omtalt.

Verdivurdering

Samlet sett vurderes verdiene for tema naturmangfold til å være små. Dette på grunnlag av at skogen i området er plantet eller hogd produksjonsskog med få verdier for naturmangfold. Berggrunnen i området er fattig, noe som ble gjenspeilet av at funn i felt var begrenset til trivielle og nøysomme arter.

Konsekvenser

Skogen viser beite etter vilt og tiltaket vil trolig skremme bort pattedyr og enkelte fuglearter fra området. Naturmangfoldet vil bli vesentlig redusert eller ødelagt i de deler der masseuttaket utvides.

Avbøtende tiltak

Det vil være viktig å begrense arealbruken mest mulig, også under anleggsperioden, slik at mest mulig av naturverdiene kan opprettholdes. Dette innebærer at områder som ikke er planlagt å bygge ned, ikke må benyttes til riggområder eller midlertidig hensettelse av maskiner og annet utstyr. Toppmasser bør lagres for revegetering etter endt virksomhet i området.

2. INNLEDNING OG UTBYGGINGSPLANER

På oppdrag fra Trønderplan AS har Natur og Samfunn AS utført en naturtypekartlegging i forbindelse med planer om å utvide eksisterende masseuttak ved Salsnes i Fosnes kommune.

Området som er utredet har et areal på ca. 908 daa og ligger langs fylkesveg 769 og grenser til fjorden. Planområdet benyttes i dag hovedsakelig som skogsmark og det finnes ett eksisterende masseuttak samt en gammel gjenvinningsstasjon på området. Skogen består feltvis av plantet gran, en kolle med furuskog og blandingskog av gran, furu og bjørk nord-øst i planområdet mot sjøen.

3. METODE

3.1 Datainnsamling

3.1.1 Eksisterende informasjon

Det er samlet inn informasjon fra Naturbase og Artskart, samt kartleggingsrapporter fra nærliggende områder i regionen.

3.1.2 Feltundersøkelser

Feltundersøkelsene ble utført 15.08.2019 av Helga Hole og Amanda Andersen. Det var fint vær og gode arbeidsforhold under feltarbeidet. Terrenget var lite krevende, og hele området ble godt undersøkt.

4. NATURVERDIER

4.1 Naturgrunnlaget

4.1.1 Klima og vegetasjonssoner

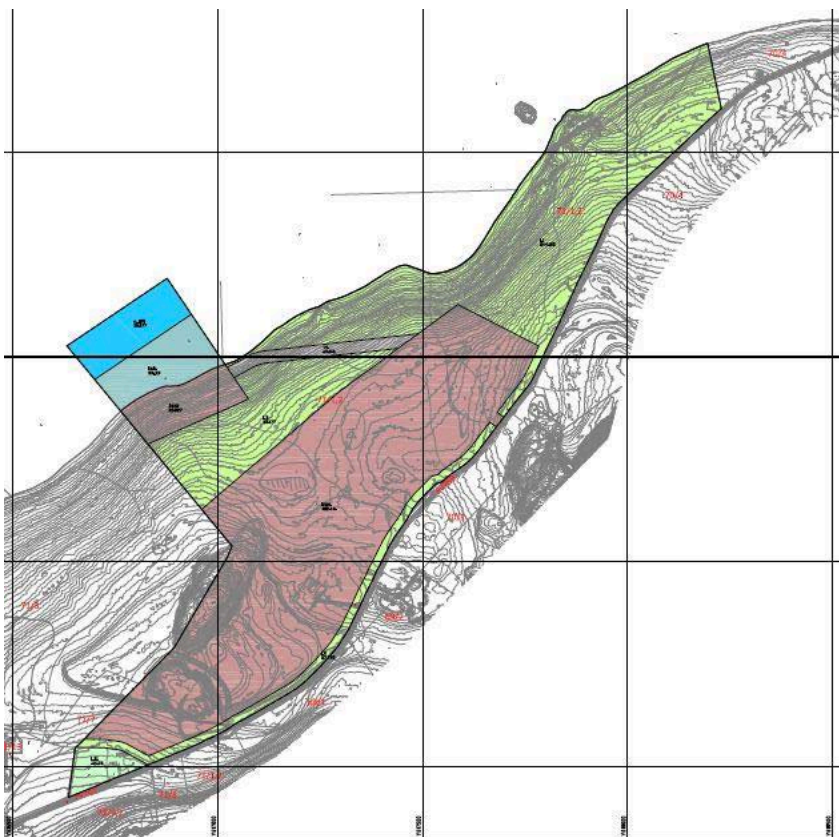
Planområdet ligger i klart oseaanisk seksjon (O2) samt svakt oseaanisk seksjon (O1) i sørboreal sone (SB).

4.1.2 Berggrunn og løsmasser

Berggrunnen i området består for det meste av migmatittgneis med granittisk til granodiorittisk sammensetning, dekket av marin strandavsetning. Dette er fattige bergarter som generelt gir grunnlag for en lite krevende flora.

4.2 Overordnede karakteristiske trekk

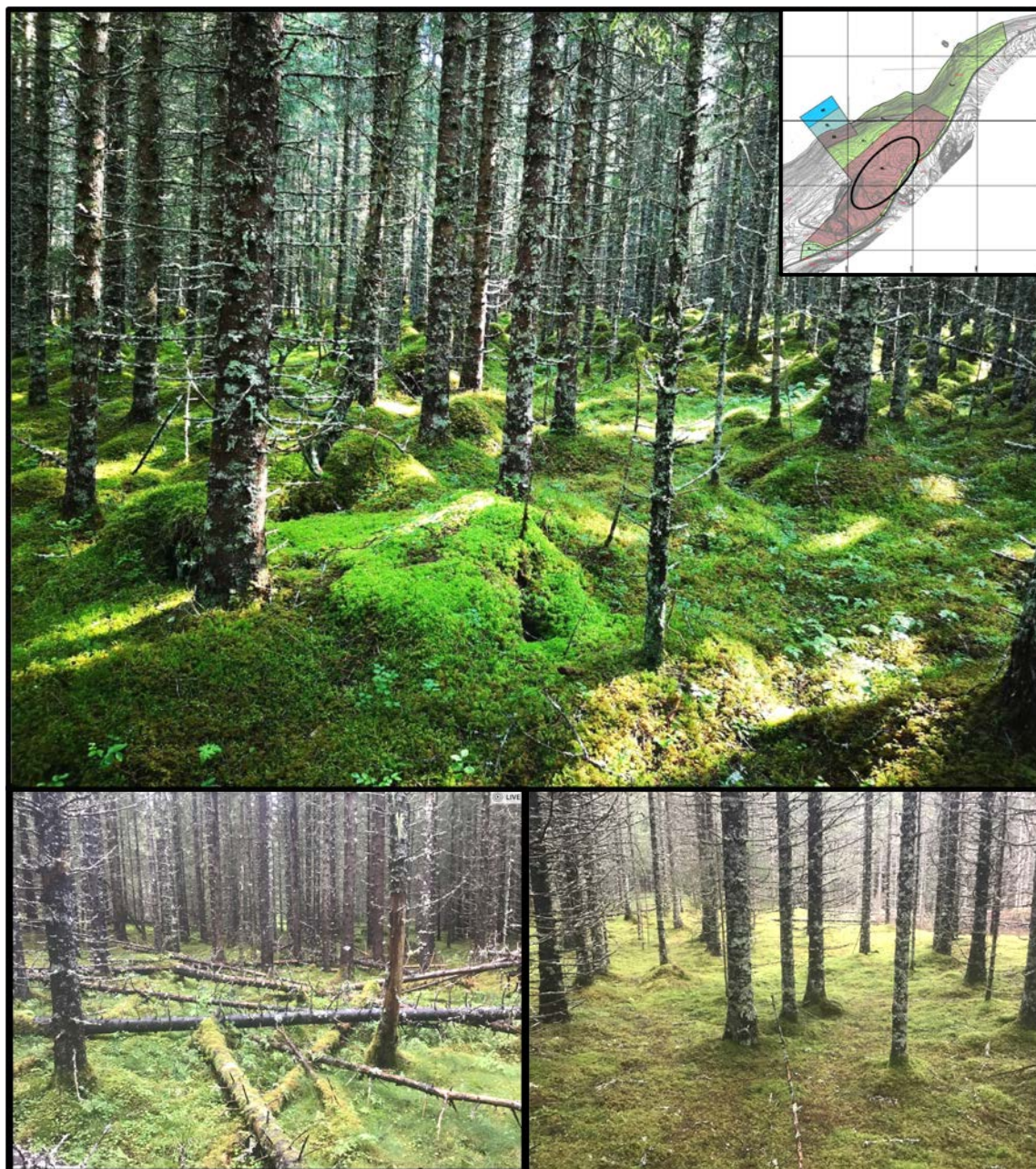
Planområdet er rammet inn av skogsområdet i vest, sjøen og fv.769. Mesteparten av området ligger jevnt i terrenget før det skråner ned mot sjøen. Områdets høyeste punkt er en kolle på 79 moh.

Figur 1. Kartet viser planområdet for tiltaket, samt eksempel på utnyttelse. Illustrasjonen er hentet fra forslaget til en detaljreguleringsplan, utarbeidet av Trønderplan AS.

Området er registrert som LNF og det er felt med plantet gran i det meste av området. I områder der det er tatt ut skog tidligere og i de mer bratte partiene ned mot strandkanten er det blandingsskog av gran, furu og bjørk. Sør-vest i området er det noe eldre furuskog på Litlhuskleppen som er områdets høyeste punkt (79 moh). Stier og gamle traktorveier går gjennom området fra fv. 769 og ned mot havet. Over stallbukta går en bekk som har utspring fra myr. Områdene rundt er preget av lignende strukturer med produksjonsskog og landbruksareal. Naturtypen er i all hovedsak blåbærskog T4-C1.

4.3 Delområde 1: produksjonsskog gran

Figur 2. Fotografiene viser vegetasjonen i produksjonsskogen.

Området nært eksisterende masseuttak og fv. 769 består av plantet granskog. Trærne er noe tynne og vokser grunt i jordsmonnet. Det er noe rotvelt på trær inne i skogen, noe som sees i sammenheng med grunnlendt område. Disse trærne er ikke særlig mer en 10-15 cm i diameter. Grantrærne har et godt innslag fra strylavsamfunn, som er arter som er vanlige i skog med tidvis høy luftfuktighet. Skogbunnen er stort sett dekket av mose med noe fugletegl, gjøkesyre, og blåbærlyng. Med andre ord et relativt sparsomt feltsjikt slik det vanligvis er i granplantasjer.

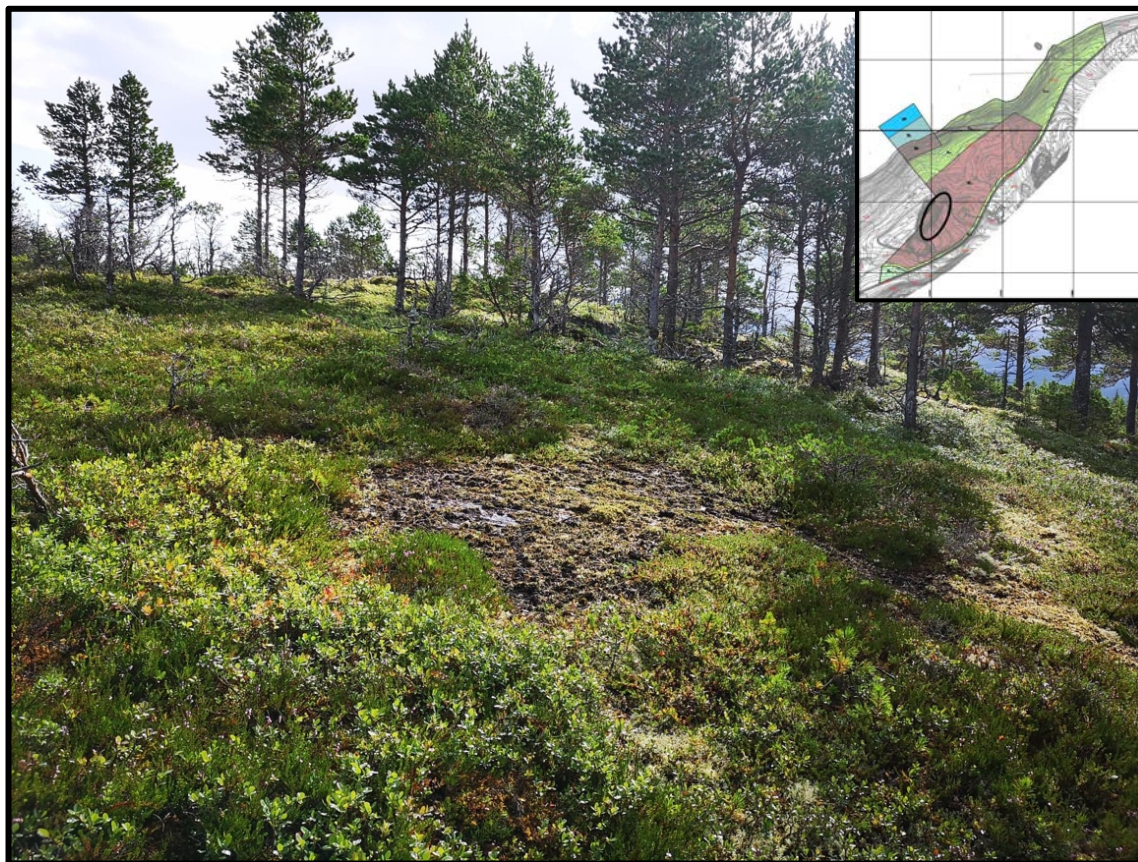
Figur 3. åpne områder med vegetasjon av bærlyng

Stedvis bryter skogen opp og man får mer åpne områder. Her kommer det innslag av einer og et bedre utviklet feltsjikt dominert av blåbær.

Tidligere hogst har satt igjen stubber og med jevne mellomrom går gamle traktorveier gjennom terrenget. Ved noen av disse veiene og lysningene finner man spor etter friluftsliv ved brente stubber og bålplasser.

Blåbærskog T4-C1 og granplantasjer T38 tilfredsstill ikke utvalgsriteriene for viktige naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks og er ikke definert som en viktig naturtype etter Miljødirektoratets instruks.

4.4 Delområde 2: Litlhuskleppen

Figur 4. Vegetasjonen på kollen består av bærlyng og moser

På området i vest er der en kulle som er området høyeste punkt. Her finner vi en relativt åpen bærlyngskog med furu. Feltsjiktet består av moser, røsslyng, tyttebær, blokkebær og blåbær på sidene opp mot kullen med mer tørkeutsatte områder på toppen med lav. Furutrærne i området er estimert til å være rundt 100-115 år gamle. På toppen er det spor etter friluftsliv med steinring til bålbrekking.

Bærlyngskog, T4-C5 tilfredsstillende ikke utvalgsriteriene for viktige naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks når det samtidig ikke finnes noe gadd eller læger, og trærne er under 200 år.

4.5 Delområde 3: Gjenvinningsanlegg/deponi

Figur 5. Gjenvinningsanlegget på området

Øst for masseuttaket ligger ett gjenvinningsanlegg som ikke ser ut til å være mye i bruk lenger. Arter som mjødukt, fugletelg, bjørk, hegg og ryllik sprer seg over området og plassen er under gjengroing.

Øst på gjenvinningsanlegget ligger tre store avfallsgroper som ser ut til å fremdeles være i bruk til hageavfall. Området er innegjerdet, men man finner noe avfall i form av plasttønner og metallbiter utenfor gjerdet.

4.6 Delområde 4: bekkeutspring

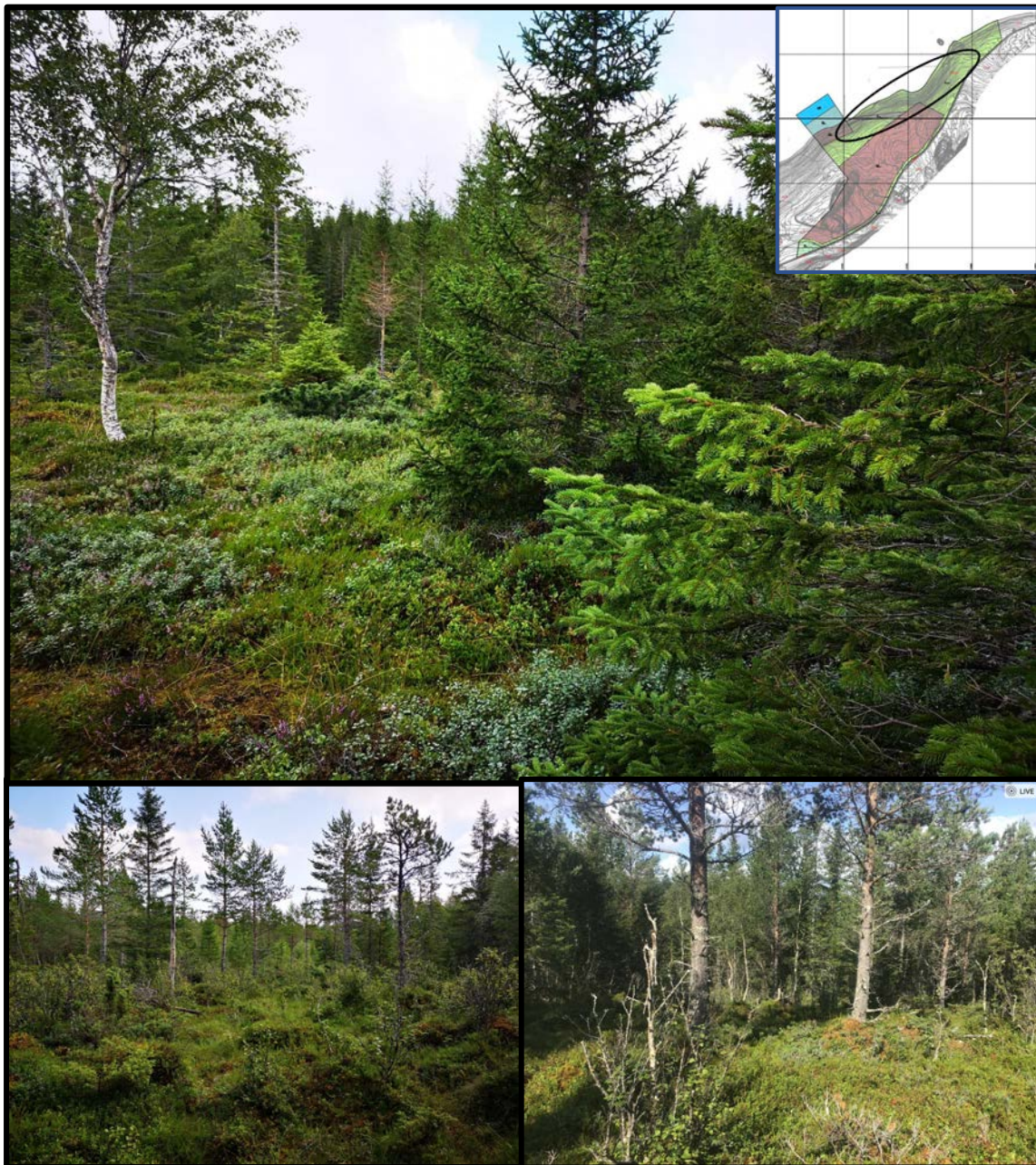

Figur 6. viser utspringet til bekken og den kalkfattige myra

I skogen finner man et bekkeutspring som renner ned til sjøen. Langs denne er det dannet en liten myr på ca. 80 m². Denne myra har arter som soldogg, myrhatt og stjernestarr og er en litt kalkfattig og svakt intermediær jordvannsmyr, V1-C2.

Området tilfredstiller ikke utvalgskriteriene for viktige naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks.

4.7 Delområde 5: Blandingskog

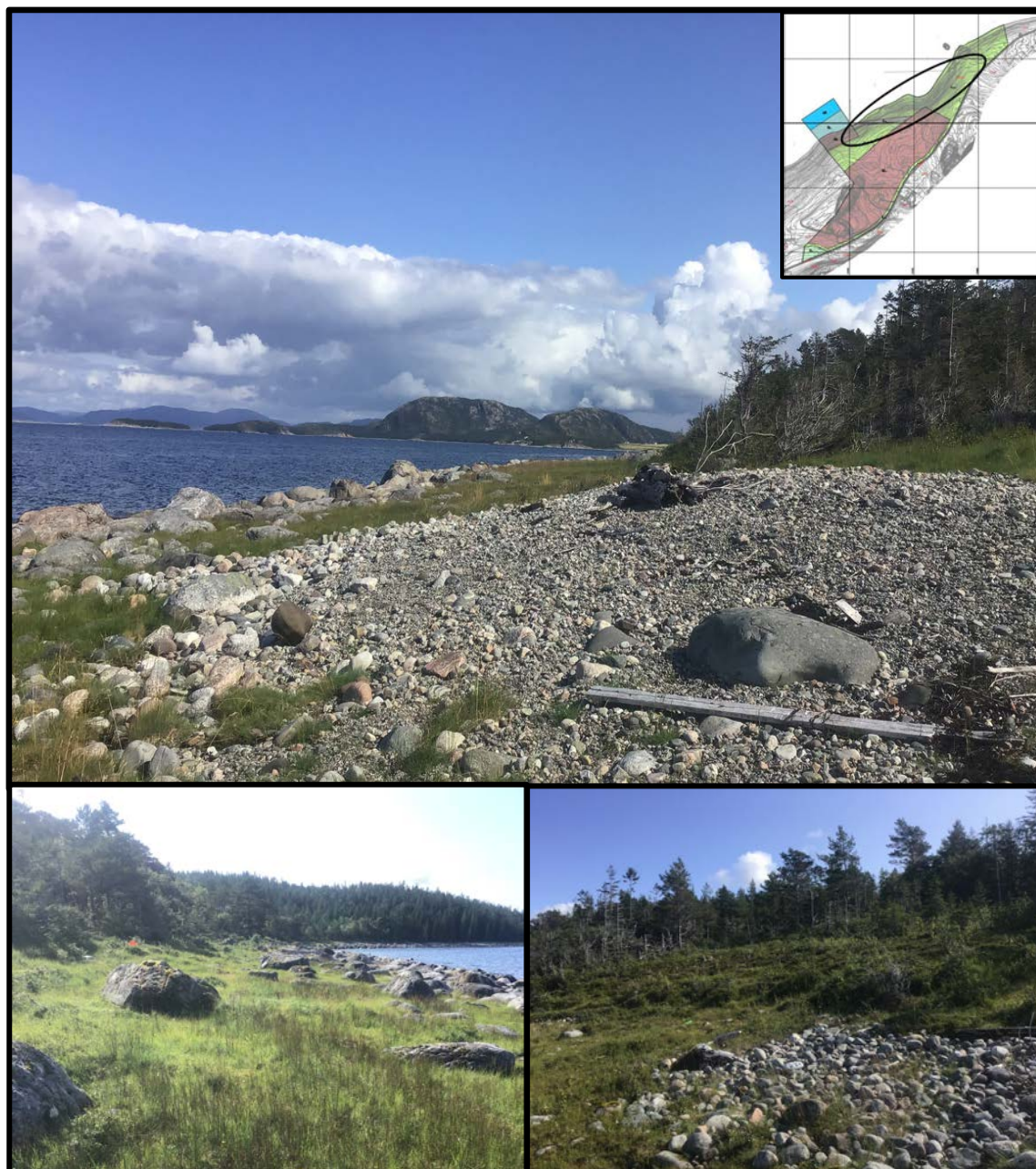

Figur 7. Bildene viser variasjonen i skogen med trær som bjørk, gran og furu

Beveger man seg lenger nord-øst og ned mot strandkanten kommer man til blandingskog av furu, gran og bjørk. Her er vegetasjonen mer åpen og man får mer lyng og einer som vegetasjon. Stubber og enkeltstående trær viser at dette området er en blanding av gamle hogstfelt og nyere plantefelt. Her finner man også flere yngre trær både av gran, einer og bjørk. I denne delen av planområdet vises spor etter beitende dyr på trærne.

Området bestemmes til bærlyngskog, T4-C5 og tilfredsstillende ikke utvalgskriteriene for viktige naturtyper etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks.

4.8 Delområde 6: Strandlinje og sjø

Figur 2 Strandlinjen er variert med en blanding av store og små steinstrender og gresskledd finsediment

Langs strandlinjen er det større steiner som fungerer som demping for sjøen som beskytter mye av vegetasjonen. I området er det arter som tepperot, jåblom, sveveslekta og lyng heilt øverst mot skogen. Det ble registrert en naturtype etter Miljødirektoratets instruks for 2019, en strandeng. Denne har fått verdien «Høy kvalitet». Lokaliteten er ca 2 daa, og har en noe krevende, men likevel vanlig flora i slike miljøer, bl.a. jåblom.

Lokaliteten ligger like sør for Ånholmen.

Figur 3. Bildet viser den avgrensede naturtypelokaliteten.

Det marine miljøet er vanlig for regionen, med rullesteinstrand, et tangbelte og relativt brådypt uten større grunne områder. Selve bunnen er ikke undersøkt, men det er lite trolig at det marine området skulle presentere noe spesielt her.

4.9 Viktige naturtyper

Kun en naturtype ble registrert innenfor planområdet. Det er fra før ikke registrert viktige naturtyper innenfor tiltakets influensområde.

4.10 Fugl

Området ble kartlagt i en tid på året lite gunstig for fugleregistreringer. Det er tidligere ikke gjort spesielle observasjoner i området annet enn en vinterobservasjon av ærfugl i 2013 og en eldre observasjon av lomvi. I tillegg er det en observasjon av havørn i nærheten. En kjenner ikke til om havørn eller andre arter hekker i området.

4.11 Fremmede arter

Det ble ikke registrert fremmedarter innen planområdet. Det er registrert hagelupin langs fv 769.

4.12 Rødlisterarter

Det ble ikke registrert noen rødlisterarter innen planområdet.

5. VURDERING AV KONSEKVENSER FOR NATURMANGFOLD

En utvidelse av masseuttaket og etablering av tilhørende kaiområde vil føre til nedbygging av natur. Det meste av naturen i området er fra før forstyrret av skogbruk og hogst og har pr i dag liten naturfaglig verdi. Hogstfelt har imidlertid potensial til å tilbakeføres til intakt økologi, og kan på sikt få høyere naturfaglig verdi. Denne muligheten forringes naturligvis om masser fjernes. Det finnes et intakt område med eldre furuskog i planområdet. Ifølge tiltakshaver skal dette området ikke gjøres inngrep i. I tillegg er det registrert en viktig naturtype. Det er ikke planlagt å gjøre inngrep der denne ligger, og tiltaket vil ikke påføre den negative konsekvenser. Områdene rundt planområdet vil bli påvirket av støv og støy.

Fugl og pattedyr

Støy fra virksomheten vil i noen grad kunne skremme dyr fra å ferdes i området. Elg og andre hjortedyr som bruker området til beiting vil nok trekke unna, men trolig ikke så langt. Disse dyrene er normalt ikke spesielt sky. Kunnskapsgrunnlaget for fugl i området er lavt, og vi vet lite om hvilke arter som hekker her. Vi vil anta at det i stor grad er spurvefugler og muligens spetter og havørn.

Konklusjon

Det foreligger ingen store naturverdier i dette området som trues av de planlagte tiltakene. Det er registrert en strandeng som bør få ligge i fred. Ellers er det ikke registrert spesielle naturverdier. Vi understreker likevel at kunnskapsgrunnlaget for fugl er lavt.

5.1 Vurderinger i forhold til utredningskrav i naturmangfoldloven

§8 Kunnskapsgrunnlaget

“Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.”

En har vurdert naturverdier med spesiell vekt på naturtyper og vegetasjon. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som middels godt for karplanter, men dårlig for sopp og moser. En faglig vurdering tilsier imidlertid at potensialet for sjeldne sopp og moser i dette området er lavt. Også for fugl er kunnskapsgrunnlaget dårlig.

§9 Føre-var-prinsippet

“Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.”

Selv om vi vurderer kunnskapsgrunnlaget for dårlig for moser og sopp, så mener vi undersøkelsene likevel gir nok informasjon til å kunne gjøre en beslutning i forhold til naturmiljø om de avbøtende tiltakene følges opp. Når det gjelder fugl så vurderer vi det slik at

man bør gjøre en sjekk i løpet av våren for å få et bedre kunnskapsgrunnlag før tiltaket settes i gang.

§10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

“En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.”

Nedbygging av natur er i dag regnet for å være en like stor trussel mot biologisk mangfold som klimautfordringene. Arealendringer er den største trusselen mot det biologiske mangfoldet, og dermed også den viktigste årsaken til at arter kommer på rødlista. Det betyr at all nedbygging som ikke anses som nødvendig er alvorlig, selv når det gjelder triviell natur. Planmyndigheten bør derfor i slike saker sette krav om at tiltakene skjer på en måte som gjør unødvendig nedbygging unngås.

5.2 Avbøtende tiltak

Det vil være viktig å begrense arealbruken mest mulig, også under anleggsperioden, slik at mest mulig av naturverdiene kan opprettholdes. Dette innebærer at områder som ikke er planlagt å bygge ned, ikke må benyttes til riggområder eller midlertidig hensettelse av maskiner og annet utstyr. Planmyndigheten bør sette krav om at tiltakene skjer på en måte som gjør unødvendig nedbygging unngås.

Det må gjennomføres tiltak for å hindre utslipp til vassdrag og sjø. Er det fare for avrenning av overflatevann med finpartikulært materialer til vassdrag eller sjø, bør det etableres sedimenteringsdammer.

Toppmasser bør lagres for revegetering etter endt virksomhet i området.

6. KILDER

6.1 Skriftlige kilder

Artsdatabanken 2018. Tjenesten Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>.

Direktoratet for naturforvaltning 2000. Viltkartlegging. DN-håndbok 11. Revidert 2007.

Direktoratet for naturforvaltning 2001, rev. 2007. Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN-håndbok 19.

Fremmedartslista 2018, Artsdatabanken.no.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge. ISBN: 978-82-92838-40-2.

Lindgaard, A. & Henriksen, S. (red.). 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Miljødirektoratet 2019. Kartleggingsinstruks kartlegging av naturtyper etter NiN2 i 2019

Miljøverndepartementet 2010. Lovdata fra Norsk Lovtidend: Forskrift om konsekvensutredninger: <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20050401-0276.html>

Statens vegvesen 2006, Håndbok V712, revidert 2018.

Vikan H. 2013. Avrenning fra uomsatt sprengstoff til vann – Giftvirkninger i resipient og renseløsninger. https://vannforeningen.no/wp-content/uploads/2015/06/2013_882436.pdf